

Макрофінансова допомога Україні

Кредитна лінія від Європейського Союзу на суму до 1,8 мільярда євро

МЕМОРАНДУМ ПРО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ

між

УКРАЇНОЮ

як Позичальником

та

ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

як Кредитором

МЕМОРАНДУМ ПРО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ між УКРАЇНОЮ та ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

1. 15 квітня 2015 року Європейський парламент та Рада Європейського Союзу прийняли рішення про надання макрофінансової допомоги Україні у розмірі до 1,8 мільярда євро у вигляді кредиту (Рішення ЄС 2015/601). Метою цієї допомоги є термінове зменшення зовнішнього фінансового тиску на Україну, поліпшення її платіжного балансу та забезпечення бюджетних потреб, а також підсилення її позиції за валютними резервами. Ця допомога з боку Європейського Союзу є додатком до ресурсів, які надаються Україні міжнародними фінансовими установами та на основі двосторонніх угод з донорами на підтримку державної програми економічної стабілізації та реформ.
2. Допомога буде надана трьома траншами по 600 мільйонів євро кожний. Виплати здійснюватимуться за умови задовільного проведення заходів з реалізації домовленостей за програмою розширеного кредитування (ПРК), укладеної між Україною та Міжнародним валютним фондом (далі – МВФ). Перший платіж буде виплачено після набрання чинності Меморандумом і відповідною Кредитною угодою, за умови, отримання Україною виплат в рамках ПРК, укладеної з МВФ. Виділення другого та третього траншів не може відбутися раніше ніж через три місяці після виділення попереднього траншу і також буде обумовлено позитивною оцінкою Європейської Комісії (далі – “Комісія”) від імені Європейського Союзу, прогресу, досягнутого стосовно зазначеного далі переліку умов реалізації політики макроекономічного та структурного регулювання. Ці умови засновані на програмі економічної стабілізації та реформ, розгорнутої органами влади України, та узгодженої з домовленостями, досягнутими Україною з МВФ.
3. Перед виділенням Комісією другого та третього траншів, органи влади України мають надати Комісії інформацію по виконання умов, що буде додана до запиту на черговий платіж. Після отримання цих даних Комісія, спільно з органами влади України, виконає оцінку досягнень у напрямі виконання таких умов. Заходи політики та рамки розгляду у цілях такої оцінки визначені у Додатку І. У випадку негативної оцінки, Комісія може призупинити виплату другого та третього траншів до часу їх виконання Україною. За необхідності, до Додатку І, за взаємною згодою сторін, можуть вноситись зміни, з подальшим дотриманням процедур щодо їх затвердження Україною та ЄС.

Комісія також на постійній основі здійснюватиме перевірку фінансових потреб України та може зменшити, призупинити або скасувати надання

допомоги у випадку якщо такі потреби в період виплат значно зменшаться у порівнянні з початковими прогнозами.

4. Практична виплата різних траншів буде здійснюватися після підписання сторонами та набрання чинності відповідною Кредитною угодою.
5. Доступ до траншів допомоги буде надаватися Комісією Україні через Національний банк України (далі - "Агент"). Враховуючи суттєві бюджетні потреби у фінансуванні, що постали перед країною, надходження від кредиту можуть бути використані для фінансування бюджету України.

Органи влади України беруть на себе зобов'язання своєчасного та повного виконання всіх фінансових зобов'язань, що впливають з кредитів, наданих або гарантованих Європейським Союзом.

6. У ході реалізації допомоги органи влади України надаватимуть Комісії усі дані, які є належними для моніторингу економічної та фінансової ситуації України і для оцінки прогресу впровадження узгоджених заходів політики реформ. Зокрема, органи влади своєчасно надаватимуть Комісії відповідну інформацію, зазначену у Додатку II.
7. З метою запобігання порушенням і шахрайству, пов'язаного з використанням цієї допомоги, а також для забезпечення фінансових інтересів ЄС, застосовуватимуться відповідні положення відповідної Кредитної угоди, зокрема ті, що стосуються регулярних перевірок щодо використання допомоги ЄС, а також перевірок і аудитів проведених Комісією та Європейським судом аудиторів. Також положення Кредитної угоди щодо довгострокового погашення буде застосовуватись у випадку, якщо буде встановлено, що Україна, у частині управління цією допомогою, бере участь у будь-яких актах шахрайства, корупції або будь-якій іншій діяльності.
8. Протягом дії цього Меморандуму та протягом п'яти років після виплати останнього внеску (заключний період) Комісія через своїх власних уповноважених осіб або експертів, наділених відповідним мандатом, матиме право проводити оперативні оцінки адміністративних процедур та фінансових схем Уряду України та Агента у частині, що стосується управління коштами макрофінансової допомоги.
9. Комісія або її належним чином уповноважені представники можуть проводити незалежну заключну оцінку реалізації допомоги. У такому разі органи влади України зобов'язані, протягом усього часу оцінки, надавати усю необхідну інформацію Комісії, представленій їй безпосередніми агентами або належним чином уповноваженими експертами. Звіт за результатами оцінки буде надаватися органам влади України для коментарів.

10. Органи влади забезпечуватимуть усю необхідну співпрацю з Європейською Комісією. Обмін конфіденційною інформацією в рамках цього Меморандуму здійснюється відповідно до Угоди між Україною та Європейським Союзом про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом від 13 червня 2005 року.
11. Ця допомога реалізується у розумінні того, що влада України і надалі поважатиме ефективні демократичні механізми, зокрема багатопартійну парламентську систему, верховенство закону та повагу до прав людини.
12. Допомога буде доступною протягом двох з половиною років, рахуючи від дня набрання чинності цим Меморандумом про взаєморозуміння.
13. Додатки I, II є невід'ємною частиною цього Меморандуму.
14. Усі повідомлення у зв'язку з цим Меморандумом будуть вважатися офіційно переданими, якщо вони будуть виконані у письмовій формі і надіслані за адресою:

Для Європейського Союзу Європейська Комісія
Генеральний директорат з
економічних та фінансових справ
Rue de la Loi, 170 - CHAR 11/248
B-1040 Brussels

Для України: Міністерство фінансів України
вул. Грушевського, 12/2, Київ
01008 Україна
До уваги Міністра, заступника Міністра та
директора Департаменту боргової та
міжнародної фінансової політики

З копією:
Національному банку України
вул. Інститутська, 9, Київ
01601 Україна
До уваги Голови або його заступника

15. Цей Меморандум набирає чинності з дати підписання Україною та Європейським Союзом та отримання Європейським Союзом письмового повідомлення від України про виконання внутрішньодержавних процедур, передбачених законодавством України.
16. За взаємною згодою сторін до цього Меморандуму можуть вноситися зміни у формі письмового Додатку. Цей Додаток буде невід'ємною частиною цього Меморандуму і набиратиме чинності за такою ж процедурою, що і Меморандум.

Здійснено у Ризі 22 травня 2015 року, у чотирьох оригінальних примірниках англійською мовою.

ЗА УКРАЇНУ

як Позичальника

представленою

(підпис)

Наталія Ярецько
Міністр фінансів

(підпис)

Валерія Гонтарева
Голова Національного банку

ЗА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

як Кредитора

представленого
Європейською Комісією

(підпис)

Валдіс Домровскіс
Віце-президент

Заходи політики структурних реформ

На час аналізу, який здійснюватиметься Комісією перед прийняттям рішення стосовно виділення другого траншу кредиту, органи влади зобов'язуються завершити виконання таких умов:

Управління державними фінансами

Зовнішній аудит

1. Покращити функцію зовнішнього аудиту шляхом опублікування повних аудиторських звітів Рахункової палати України та інформаційних повідомлень про подальші заходи щодо аудиторських звітів.

Держані закупівлі

2. Без шкоди законним комерційним таємницям та питанням інтелектуальної власності, які можуть мати учасники закупівель, після завершення тендерних процедур публікувати документацію, яка стосується державних закупівель, включаючи зобов'язання підрядників, результати робіт та пов'язані платежі для того, щоб підвищити прозорість процедури державних закупівель.

3. Підготувати необхідні зміни до законодавства, щоб сприяти використанню у державних закупівлях електронних засобів відповідно до відповідних Директив ЄС та правових принципів.

Фінансове урядування

4. Відповідно до Конституції та Бюджетного кодексу, до середини вересня подати Парламенту проект Державного бюджету на 2016 рік та оприлюднити його.

5. Покращити дотримання податкового законодавства: (i) прийняти план дій для того, щоб спростити подання податкової звітності, врегулювати заборгованість по податках та подолати ухилення від сплати податків, приділяючи первинну увагу великим платникам податків; та (ii), намагаючись подолати ухилення від сплати податків через офшори, надати Канцелярії ОЕСР усю відповідну інформацію, для забезпечення початку огляду, на паритетних засадах, Глобальним Форумом з питань Транспарентності та Обміну Інформацією для Цілей Оподаткування.

Урядування та прозорість

Протидія корупції

6. Заснувати Національне антикорупційне бюро, спеціалізовану прокуратуру у антикорупційних справах та Національне агентство по запобіганню корупції, забезпечивши їх незалежність та спроможність виконувати свої функції, тобто такі органи повинні бути забезпечені фінансовими ресурсами, персоналом та обладнанням, яке необхідне для виконання їх функцій.

Державне управління

7. Прийняти пакет законів про Державну службу і забезпечити набрання ними чинності для деполітизації і підвищення рівня професійності державної служби шляхом чіткого розмежування між політичною і адміністративною функціями та сприяти ефективному управлінню людськими ресурсами.

Державні підприємства

8. З метою посилення зобов'язань щодо звітності, затвердити перелік державних підприємств, які будуть перетворені з унітарних на акціонерні товариства. Крім того, буде розпочатий аудит фінансової звітності 100 найбільших державних підприємств.

Енергетичний сектор

9. Посилити незалежність Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг шляхом прийняття відповідного закону про Регулятора ринку електроенергії, який відповідатиме вимогам законодавства Енергетичного Співтовариства та наділятиме НКРЕКП суттєвими адміністративними повноваженнями.

10. В рамках підготовки до набрання чинності Законом про газовий ринок в жовтні 2015 року, прийняти відповідне вторинне законодавство для забезпечення повної відповідності та ефективності.

Соціальний захист

11. З метою захисту незахищених верств населення від підвищення тарифів на енергоносії, забезпечити повну дієвість механізмів компенсації, беручи до уваги очікуване збільшення кількості отримувачів допомоги.

12. Забезпечити ефективне надання соціальних пільг та послуг внутрішньо переміщеним особам (ВПО) за допомогою відповідного законодавчого забезпечення та фінансування.

Умови ведення бізнесу

Торгівля та митниця

13. Утриматися від запровадження нових заходів, які обмежують або спотворюють торгівлю, відповідно до зобов'язань України перед СОТ.

Конкурентна політика

14. Посилити ефективність політики в сфері конкуренції шляхом: (i) обмеження обсягу дискреційних повноважень конкурентного органу у частині часу, виділеного для збирання документів для застосування правил контролю за концентрацією; (ii) підвищення порогу, вище якого, повідомлення про концентрацію є обов'язковим; та (iii) затвердження та опублікування документу, що роз'яснює принципи, які застосовуються для розрахунку будь-яких фінансових санкцій за порушення законодавства про конкуренцію.

Фінансовий сектор

15. Як частина зусиль, спрямованих на обмеження кредитування банками пов'язаних осіб та ліквідацію існуючих прогалин, які можуть сприяти ухилянню від дотримання правил, Національний банк України прийме положення про порядок визнання фізичних і юридичних осіб пов'язаними з банками на підставі визначених ознак.

На час аналізу, який здійснюватиметься Комісією перед прийняттям рішення стосовно виділення третього траншу кредиту, органи влади зобов'язуються завершити виконання таких умов:

Управління державними фінансами

Зовнішній аудит

1. Використовуючи продовжений мандат Рахункової палати України за новим законом, РПУ буде проводити аудити щонайменше п'яти найбільших державних підприємств та публікувати аудиторські звіти.

Держані закупівлі

2. Прийняти необхідні зміни до нормативно-правової бази з метою сприяння використанню електронних засобів у державних закупівлях згідно з відповідними директивами ЄС і правовими принципами.

Фінансове урядування

3. Підвищити прозорість та передбачуваність фіскальної політики, а саме шляхом перегляду Бюджетного кодексу з метою обмеження, починаючи з 2016 року, кількості змін до бюджету.

4. Суттєво знизити заборгованість державного сектору по здійсненню платежів, а саме в таких сферах як відшкодування ПДВ (не вдаючись до випуску ПДВ облігацій) та державні закупівлі.

Урядування та прозорість

Протидія корупції

5. Створити електронну систему розкриття інформації про майно посадових осіб, в тому числі механізм перевірки, одночасно розпочавши перевіряти активи та можливі конфлікти інтересів на підставі декларацій про майно у паперовій формі, поданих посадовими особами в 2015 році.

6. Після встановлення он-лайн бази даних про бенефіціарних власників компаній, одночасно запровадити механізми перевірки точності інформації, наданої компаніями, та забезпечити дотримання цього обов'язку.

7. Для забезпечення того, щоб обвинувачені у корупції посадові особи не могли отримати вигоду від доходів, одержаних ними внаслідок вчинення корупційних правопорушень: (i) визначити установу, яка буде діяти як управління по поверненню активів; та (ii) прийняти внутрішні інструкції, включаючи платформу для міжвідомчого співробітництва, для реалізації положень щодо розширеної та цивільної конфіскації.

Державне управління

8. Прийняти системну стратегію і план реалізації реформи державного управління на центральному та регіональному рівнях згідно відповідних контрольних показників SIGMA (підтримка вдосконалення врядування та управління).

9. Прийняти підзаконні акти, які стосуються пакету законів стосовно Державної служби.

10. Відповідно до нової нормативно-правової бази про Державну службу, розпочати проведення відкритих конкурсів для найму державних службовців.

Енергетичний сектор

11. Домогтися істотного прогресу в реалізації Плану реалізації реформи газового сектора, прийнятого Кабінетом Міністрів 25 березня 2015 р., зокрема його положень щодо розмежування, у тому числі прийняття моделі розмежування транспортування газу та положень про розмежування розподільчих компаній.

12. Внести зміни до закону про електроенергію відповідно до зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного співтовариства.

13. З метою підвищення енергетичної ефективності: (i) ініціювати процес розширення сфери використання лічильників опалювання і пристроїв регулювання температури, в тому числі шляхом прийняття закону про облік тепла, який буде містити чітко розподілені обов'язки і кінцеві терміни; та (ii) покращити нормативно-правову базу для ефективного використання енергетичних ресурсів, шляхом прийняття нормативних актів з питань енергоефективності зокрема до Національного плану з питань енергоефективності та закону про енергоефективність в будівлях відповідно до зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію з ЄС та Договору про енергетичне співтовариство.

14. Опублікувати перший звіт в рамках Ініціативи Прозорості Видобувних Галузей в Україні.

Соціальний захист

15. Для пом'якшення ефекту підвищення тарифів на енергоносії, домогтися істотного прогресу на шляху до консолідації та підвищення адресності відповідних існуючих програм соціальної допомоги, тобто програми привілейованих житлово-комунальних послуг, допомоги малозабезпеченим особам для оплати комунальних послуг та схеми компенсації тарифів, введеної у 2014 році.

16. Підготувати першу оцінку соціального обслуговування ВПО і забезпечити ефективну подальшу діяльність.

Умови ведення бізнесу

Торгівля та митниця

17. Крім утримання від запровадження нових заходів, які обмежують або спотворюють торгівлю, відповідно до зобов'язань України перед СОТ, забезпечити, закінчення строку дії додаткового імпортного збору, який був тимчасово запроваджений для цілей платіжного балансу, як і планувалося, наприкінці 2015 р.

18. З метою сприяння міжнародній торгівлі: (і) вжити заходів для забезпечення відповідності системи Уповноваженого економічного оператора вимогам ЄС; та (ІІ) досягти прогресу у підготовці до приєднання до Конвенції про процедуру спільного транзиту, прийнявши план дій щодо імплементації Конвенції, зокрема у зв'язку з новою автоматизованою транзитною системою.

Сектор правосуддя

19. З метою поліпшення примусового виконання договорів та умов ведення бізнесу, здійснити такі заходи в рамках Національної стратегії реформування сектору правосуддя на 2015 – 2020 р.р.: (і) впровадити оціночні та кваліфікаційні характеристики системи для суддів, передбачених у законі щодо справедливого судового розгляду; (іі) прийняти закон, який запроваджує більш ефективну систему для цивільних та адміністративних справ згідно Європейських стандартів; та (ііі) змінити законодавство про судову систему відповідно до рекомендацій Венеціанської комісії для того, щоб підвищити продуктивність та ефективність судової системи.

Дерегуляція

20. З метою впорядкування адміністративних процедур для здійснення підприємницької діяльності в Україні, зменшити кількість дозволів та спростити видачу дозволів і процедури ліцензування на основі ретельного аналізу їх вартості для підприємств та вигод для суспільства.

Фінансовий сектор

21. З метою покращення оцінки банками кредитного ризику і зниження в середньостроковій перспективі частки негативно класифікованих кредитів, Національний банк України створить центральний кредитний реєстр.

Система моніторингу

Протягом реалізації допомоги Європейського Союзу відповідні державні органи на регулярній основі повинні надавати Комісії такі показники та звіти англійською мовою. Інформація за місяць надається до 25 числа місяця, що є наступним за звітнім, починаючи з червня 2015 року як звітного періоду. Інформація за квартал надається до кінця другого місяця кварталу, що є наступним звітнім періодом, починаючи з першого кварталу 2015 року як звітного періоду.

1. Рівень та склад загальнодержавних надходжень та видатків, включно з позабюджетними державними коштами та державними підприємствами (щомісяця);

2. Загальнодержавний та гарантований державою борг:

а) Обсяг загальнодержавного боргу та гарантованого державою боргу (щомісяця);

б) Платежі основної суми та процентів за загальнодержавним боргом та гарантованим державою боргом (щоквартально);

в) Заплановані річні платежі (процентів та основної суми) за загальнодержавним боргом та гарантованим державою боргом, з поквартальною розбивкою на 2015 – 2018 роки (щоквартально);

3. Загальний зовнішній борг:

а) Обсяг загального зовнішнього боргу (щоквартально);

б) Платежі процентів та основної суми, здійснені за зовнішнім боргом, відповідно до сектору (щоквартально);

в) Платежі процентів та основної суми за зовнішнім боргом, що підлягає сплаті протягом наступних 12 місяців (щоквартально);

4. Сектор енергетики:

а) Прогноз річного балансу, включно з поквартальною розбивкою поставок та розподілу природного газу (щомісяця);

б) Фінансові показники газового сектору та сектору теплоенергетики, включно з цінами та обсягами газу вітчизняного виробництва та імпортованого газу (за джерелами імпорту), інформацією щодо продажу, тарифів, заборгованості, платежів до бюджету, субсидій та боргу у форматі, погодженому з МВФ (щомісяця);

в) Рівень збору платежів НАК “Нафтогаз України” за видом споживача, починаючи з січня 2014 року (щомісяця);

г) Інформація щодо грошових потоків та дефіциту НАК “Нафтогаз України” у форматі, погодженому з МВФ (щомісяця);

д) Інформація щодо фінансових зобов’язань НАК “Нафтогаз України”, включно з графіком погашення процентів та основної суми позик (щомісяця);

є) Інформація щодо кількості встановлених в будинках приладів обліку спожитої теплової енергії, включно зі співвідношенням до кількості будинків (щомісяця);

5. Кількість та загальний фінансовий обсяг здійснених процедур державних закупівель та розбивка щодо закупівель у одного учасника та закупівель із проведенням конкурсу, включаючи відповідні історичні дані для цілей порівняння, включно з розбивкою на: (i) комунальні послуги від монопольного постачальника; (ii) оборону; та (iii) інші сектори (щоквартально);

6. Загальнодержавна заборгованість перед сторонами договорів, укладених за результатами проведення процедури державних закупівель (щомісяця);

7. Дані щодо відшкодування ПДВ у форматі, погодженому з МВФ (щомісяця);

8. Дані щодо податкової заборгованості, включно з розбивкою на групи платників податків (щомісяця);

9. Фінансовий сектор:

а) Показники фінансової стабільності банківського сектору, включно з такими коефіцієнтами: коефіцієнт достатності основного капіталу 1 рівня, безнадійні позики (далі – “БП”), визначені як позики з простроченим погашенням більше ніж 90 днів, покриття БП за рахунок резервів від збитків за позиками, середня дохідність капіталу та дохідність активів (щоквартально);

б) Розбивка щодо загальної суми позик, наданих домогосподарствам, включно з іпотеками та споживчими позиками (щомісяця);

в) Дані щодо стану ліквідності банківської системи, включно з інформацією щодо підтримки ліквідності, наданої банкам, коефіцієнтів ліквідності, що використовуються НБУ, та сукупної інформації щодо відтоку депозитів з розбивкою на депозити в національній та іноземній валюті (щомісяця);

г) Дані про банки, щодо яких було запроваджено тимчасову адміністрацію, включно з даними про найменування банків, сукупні активи, вид процедури, що застосовувалася, платежі застрахованим вкладникам та грошові кошти, та інші ліквідні резерви у Фонді гарантування вкладів фізичних осіб для виплати застрахованим вкладникам (щомісяця);

д) Дані щодо державних коштів, використаних для рекапіталізації банків, суми гарантій та інших державних інструментів підтримки, наданої банкам, та пов'язаних бюджетних видатків (щомісяця);

10. Сукупні дані щодо фінансових показників діяльності державних підприємств (щоквартально);

11. Дані щодо кількості розпочатих аудиторських перевірок державних підприємств (щоквартально);

12. Інформація щодо рівнів вирішення та часу розгляду цивільних та адміністративних справ, включаючи відповідний проміжок історичних даних для цілей порівняння (щоквартально);

13. Результати планового опитування учасників щодо задоволення судовим розглядом цивільних та адміністративних справ (як тільки стають доступними);

14. Боротьба з корупцією:

а) Кількість розслідувань, розпочатих/завершених Національним антикорупційним бюро (щоквартально);

б) Кількість справ, порушених Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою, та кількість пред'явлених обвинувачень (щоквартально);

в) Кількість декларацій про майновий стан, перевірені Національним агентством з питань запобігання корупції, та їх результати, зокрема, кількість висунутих підозр у безпідставному збагаченні, виходячи з таких перевірок, та подальші дії щодо них (щоквартально);

15. Середній проміжок часу між першими заявами про надання дозволу на концентрацію та рішеннями, винесеними Антимонопольним комітетом України (далі – "АМКУ"), кількість справ про концентрацію щодо яких АМКУ виносив рішення протягом більше ніж шість місяців з дати першої заяви від зацікавлених компаній (щоквартально);

16. Кількість розпочатих та завершених аудиторських перевірок, кількість звітів, опублікованих Рахунковою палатою України (щоквартально);

17. Кількість розпочатих конкурсів на заняття посади та кількість завершених конкурсів на заняття посади відповідно до нового Закону про державну службу (щоквартально);

18. Кількість поданих заявок щодо отримання субсидій за Схемою надання житлових субсидій, кількість фактичних отримувачів та суми, надані ним за схемою (щомісяця);

19. Кількість зареєстрованих Внутрішньо переміщених осіб та суми соціальної допомоги, що були ним виплачені (щомісяця);

20. Звіт щодо моніторингу впровадження Стратегії розвитку системи управління державними фінансами та Плану дій (щоквартально, версія українською мовою є прийнятною);

21. Звіт щодо інфляції, опублікований Національним банком України (щоквартально).

Крім того, відповідними державними органами здійснюватиметься своєчасна публікація макроекономічних даних щонайменше з однаковою періодичністю та ступенем деталізації, як це відбувалось попередньо.
